

Pedagogisch Beleid

Peuterscholen

Kappio

Ingangsdatum: januari 2018

Voorwoord

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Kappio peuterscholen.

Kappio is opgericht in 1998 als Stichting Kinderdagverblijf Anna Paulowna. De initiatiefnemers speelden in op de behoefte aan een kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang. Tot die tijd bestond een dergelijke organisatie nog niet in Anna Paulowna.

Kappio staat voor: Kinderopvang Aнна Paulowna, Partner In Ontwikkeling.

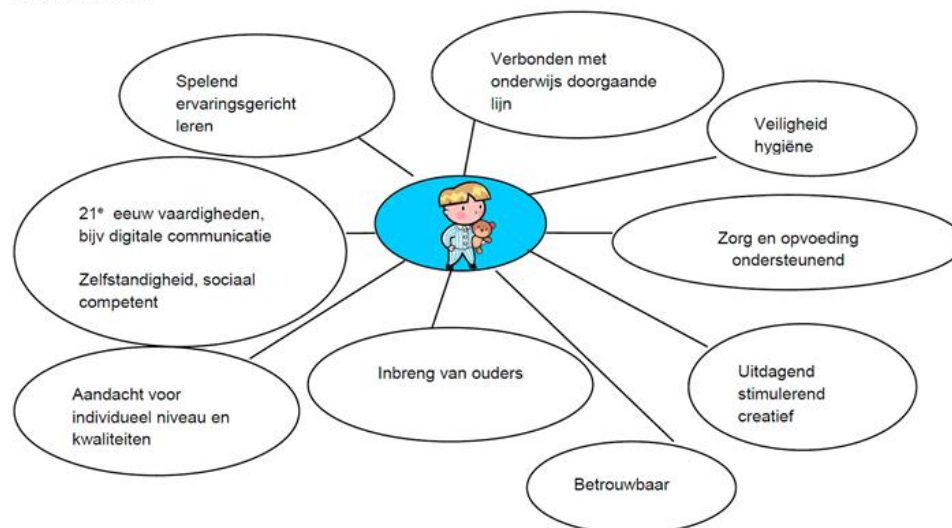
In 2010 is een aantal peuterscholen uit de directe omgeving aangesloten bij Kappio.

In 2017 zijn de peuterscholen van Stichting Voor-School met locaties geografisch verspreid over de gemeente Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en in West-Friesland, Drechterland, Stede Broec en Medemblik aangesloten bij Kappio.

Op de website van Kappio: www.kappio.nl zijn alle peuterschool locaties te vinden.

Kappio als partner in ontwikkeling zoekt onder andere de samenwerking met scholen ter bevordering van de doorgaande leer- en ontwikkellijn van het jonge kind. Om dit te benadrukken hanteert Kappio voor al haar peuterscholen de term PEUTERSCHOOL.

Kernwaarden:

Het pedagogisch beleid van Kappio peuterscholen bestaat uit twee delen:

1. Het pedagogisch beleid: hierin staan de algemene pedagogische uitgangspunten beschreven.
2. Het pedagogisch werkplan locatiegebonden: hierin is a.d.h.v. de dagdeelindeling een concrete vertaling van het pedagogisch beleid vastgelegd, zodat duidelijk is hoe de doelstellingen in de praktijk nagestreefd en gerealiseerd worden.

	8.1 Ouderbeleid.....	
	8.2 Oudercommissie...	
Hoofdstuk 9	VVE; Vroeg Voorschoolse Educatie	15
Hoofdstuk 10	Kwaliteitseisen Wet Kinderopvang	16
	10.1 Ontwikkelingen	
	10.2 Privacywetgeving	
Nawoord		17

Praktische uitwerking van het Pedagogisch Beleid, zie deel 2 'Pedagogisch werkplan locatiegebonden' in te zien op aanvraag bij de locatie.

Inleiding

Het pedagogisch beleidsplan is opgesteld om een eenduidige, continue pedagogische kwaliteit te kunnen ontwikkelen en bewaken. In het pedagogisch beleid komt tot uitdrukking hoe er met kinderen omgegaan wordt en waarom dat zo gedaan wordt. Het pedagogisch beleid wordt bijgesteld als daar aanleiding toe is. Het pedagogisch *werkplan* is een uitwerking van hoe wij de doelen verwezenlijken op de locaties. Het pedagogisch beleid is opgenomen in het kwaliteitshandboek van Kappio en inzichtelijk op ieder locatie

Ons belangrijkste doel is de ontwikkeling van ieder kind zo goed mogelijk te begeleiden en te stimuleren. Hierbij werken wij nauw samen met de ouders als primaire opvoeders, het basisonderwijs, de jeugdgezondheidszorg en de gemeenten.

Het pedagogisch beleidsplan is geschreven voor:

<i>Ouders en verzorgers</i>	Het plan geeft ouders een beeld van de pedagogische doelstellingen, de werkwijze, de activiteiten en de manier waarop er met kinderen wordt omgegaan.
<i>Medewerkers</i>	Het beleidsplan dient als richtlijn voor de pedagogisch medewerkers. Doordat de werkwijze inzichtelijk wordt gemaakt, kunnen de medewerkers kritisch naar hun eigen handelen blijven kijken. Het stimuleert om stil te staan bij het werk in de dagelijkse praktijk, waardoor kwaliteits- bewustheid wordt bevorderd.
<i>Nieuwe medewerkers en stagiaires</i>	Nieuwe medewerkers en stagiaires kunnen tijdens de introductie in dit plan lezen wat er van hen verwacht wordt op het gebied van hun pedagogisch handelen.
<i>Gemeenten en GGD</i>	Het beleidsplan geeft inzicht in de werkwijze, kwaliteit en de professionaliteit van de peuterschool.
<i>Netwerkpartners</i>	In het kader van een doorlopende leer-en ontwikkelingslijn is het van belang de werkwijze van de peuterschool en bijvoorbeeld het basisonderwijs op elkaar af te stemmen.

Hoofdstuk 1

Visie

De peuterschool is een ontmoetingsplek voor kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar (*NB: in bijzondere situaties is een verblijf na de 4^e verjaardag mogelijk, uiteraard gebeurt dit in overleg*). Een plek voor kinderen, waar ze zich prettig en veilig voelen, waar ze goed kunnen spelen met leeftijdgenoten, waar ze kunnen leren van en met elkaar, waar een breed aanbod is van activiteiten en materialen, helemaal toegespitst op de betreffende leeftijd. Een plek waar ze steeds weer nieuwe stapjes in hun ontwikkeling doen, leren delen, samenspelen, grenzen verkennen en hun taalbegrip en woordenschat versterken en vergroten. Op die manier is de peuterschool ook een goede voorbereiding op de basisschool.

Ook voor ouders vormt de peuterschool een ontmoetingsplek. De peuterschool biedt lichte opvoedingsondersteuning en kan bij zorgvragen ouders ondersteunen bij het inschakelen van externe hulpverlening.

In de praktijk kunnen we de volgende belangrijke functies van de peuterscholen benoemen:

- **Spelen** : Al spelend ontdekken de peuters de wereld om zich heen. Voor peuters gaan spelen en leren hand in hand, spelen is een manier van leren.
- **Ontwikkelen**: In de leeftijd van twee tot vier jaar maken kinderen een stormachtige ontwikkeling door, ieder kind op unieke wijze en in eigen tempo. De peuterscholen bieden een omgeving waar het kind gestimuleerd wordt in de ontwikkeling.
- **Ontmoeten**: Spelen met andere kinderen is essentieel voor de ontwikkeling. Binnen de peuterscholen ontmoeten kinderen andere kinderen en leren in een veilige sfeer en onder deskundige leiding geleidelijk om te gaan, te spelen met andere kinderen. Ook zijn de peuterscholen een plek waar ouders / verzorgers elkaar kunnen ontmoeten.
- **Signaleren**: De PMers hebben de vaardigheden om gedurende de periode dat een peuter de peutergroep bezoekt, te signaleren indien er sprake is van ontwikkelingsproblemen dan wel problemen in de opvoedsituatie. Ook hebben de PMers de kennis om door te verwijzen.
- **Ondersteunen**: PMers onderhouden contact met de ouders / verzorgers. In geval van zorgen over de ontwikkeling van een peuter zullen en kunnen deze ook met de ouders/verzorgers besproken worden en kan de PMer een ondersteunende rol hebben.

Hoofdstuk 2

Pedagogische basisdoelen

Sinds de invoering van de Wet Kinderopvang in 2005 wordt gewerkt met de Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang. Er zijn 4 pedagogische basisdoelen opgesteld waar ieder kind centrum in Nederland mee werkt, het pedagogisch schema van prof. Riksen-Walraven. Hieronder volgt per basisdoel een korte toelichting.

2.1 Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid.

Het bieden van een gevoel van veiligheid zien wij als het meest essentiële pedagogisch doel voor de peuterscholen. Vanuit een gevoel van veiligheid kunnen kinderen zich ontwikkelen. Wij creëren die veiligheid o.a. door te werken met zoveel mogelijk vaste gezichten op de groepen, zodat kinderen een hechtingsrelatie kunnen aangaan met de pedagogisch medewerkers. In een vertrouwde groep, in de aanwezigheid van bekende leeftijdgenoten en PMer(s) kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en emotionele veiligheid ontwikkelen. Het is belangrijk dat het kind zich thuis en veilig voelt binnen de peuterscholen en ook dat de ouders zich veilig voelen. PMers nemen een actieve rol in het opbouwen van

een goed contact met de ouders. Als ouders met een gerust hart hun kind toevertrouwen aan de peuterscholen komt dat de ontwikkeling van de peuter ten goede. Werken aan de sociale veiligheid betekent voor ons dat we erover waken dat het kind wordt beschermd tegen pesten, vooroordelen en eenzaamheid.

2.2 Het bevorderen van de persoonlijke competenties van de kinderen

Persoonlijke competentie gaat over zelfvertrouwen, veerkracht, weerbaarheid, flexibiliteit en creativiteit in het omgaan met verschillende situaties. We benaderen de kinderen positief en respectvol en geven het zoveel mogelijk ruimte om zelf of met andere kinderen kleine probleempjes op te lossen. Professionele begeleiding maakt het mogelijk de peuter gericht te stimuleren op lichamelijk, sociaal- emotioneel, cognitief en creatief gebied. Ook is er aandacht voor identiteitsontwikkeling (wie ben ik?) en de ontwikkeling van zelfredzaamheid. Elk kind is een uniek individu. Wij vinden het belangrijk dat elk kind zich kan ontwikkelen in eigen tempo. Het kind mag eigen keuzes maken en een eigen mening hebben.

2.3 Het bevorderen van de sociale competenties van de kinderen

Met sociale competentie wordt bedoeld de vaardigheden en kennis over hoe je met anderen omgaat, samenwerken, rekening houden met elkaar, conflicten voorkomen of oplossen. Ieder kind krijgt individueel aandacht en zorg. Maar ook de totale groep heeft een belangrijke functie. In deze groep, met leeftijdsgenootjes, kunnen kinderen leren met elkaar om te gaan en de wereld om zich heen te ontdekken. Samenspel, fantasiespel, naspelen, dat zijn ervaringen van iedere dag en de kinderen leren veel van en door elkaar. Voor peuters is delen en verdelen soms moeilijk, op de peuterscholen leren we dit bewust aan. Wij vinden het belangrijk om aan te geven dat het speelgoed voor iedereen is en dat samen spelen leuk kan zijn. Niet alles hoeft gedeeld te worden, een eigen werkstuk van constructiemateriaal of op creatief gebied is van het kind persoonlijk. Respect voor ieders werk willen wij de kinderen ook bijbrengen. Kinderen wordt geleerd elkaar te helpen als dat nodig mocht zijn, op elkaar te wachten en naar elkaar te luisteren.

2.4 Het bevorderen van de socialisatie van kinderen door overdracht van waarden en normen ten behoeve van de gewetensontwikkeling.

Voor kinderen is het kennen en eigen maken van de normen en waarden van de samenleving waarin zij leven erg belangrijk. Zo kunnen zij hun weg vinden in de maatschappij. Het eigen maken van normen en waarden maakt onderdeel uit van de morele ontwikkeling. Jonge kinderen willen er graag bij horen en verlangen naar goedkeuring. Ze zijn ontvankelijk voor regels en gezamenlijke rituelen. Andere peuters kunnen een voorbeeld zijn. Binnen en buiten de groep doen zich veel situaties voor die leermomenten zijn. Door de reacties van de pedagogisch medewerkers op die situaties leren de peuters wat wel en niet goed is. Het gedrag van de pedagogisch medewerker heeft hierbij een belangrijke functie: het goede voorbeeld geven is belangrijker dan corrigeren.

2.4.1 Gewetensvorming, goed en kwaad

De vorming van een geweten is bij een kind in de peuterleeftijd in een cruciale fase. Op deze leeftijd wordt de basis gelegd voor het verdere leven. Het geweten is aanwezig maar voor het kind is het nog niet helemaal duidelijk waar de grenzen liggen. Het zal voortdurend deze grenzen opzoeken. Het geeft het kind zekerheid, wanneer de leidinggevende duidelijk is over de grenzen. Over waarden en normen, regels waar we ons aan houden, zal gepraat worden

met de ouders. Te grote verschillen tussen thuis en de peuterschool zullen tot verwarring leiden.

2.4.2 Grenzen en regels stellen

In onze pedagogische praktijk stellen wij voortdurend grenzen. Dit vinden wij belangrijk, enerzijds om een leefbaar klimaat in de groep te bewerkstelligen, anderzijds omdat kinderen door het stellen van grenzen weten waar ze aan toe zijn. Wij geven aan wat mag en wat niet mag, wat kan en niet kan. Dit wordt in groepsregels vastgesteld, hierdoor voelen kinderen zich geborgen en ontstaat er vertrouwen. Grenzen worden op de volgende manier gesteld: door het corrigeren van gedrag dat voor ons de grenzen te buiten gaat. Een kind dat een ander kind plaagt, wordt erop gewezen dat wij dat op de speelschool niet doen en er wordt uitgelegd waarom. Een consequentie van negatief gedrag wordt vooraf kenbaar gemaakt. Als een kind bijvoorbeeld blijft ruziën, wordt duidelijk gemaakt dat als het nog een keer gebeurt het even apart moet gaan zitten. Heel belangrijk blijft in alle gevallen een duidelijke uitleg waarom je dit doet en dat je niet het kind, maar zijn gedrag op dat moment afwijst.

Vaste regels zijn onder andere:

- Jassen aan de kapstok.
- Je mag niet slaan, bijten, pijn doen of dingen van elkaar afpakken of stuk maken.
- Iedereen helpt met opruimen.

Met 'straffen' willen we terughoudend zijn in de peuterschool.

We laten het kind een fout of verkeerde handeling weer goedmaken, door iets op te ruimen of door bv. vrede te sluiten. Ook in dit verband vinden wij het belangrijk ouders te informeren over wat er gebeurt op de peuterschool.

2.4.3 Feesten en rituelen

Feest vieren maakt op de peuterscholen een belangrijk onderdeel uit van de activiteiten. Wij vieren o.a. verjaardagen van de peuters, geboorte broertje of zusje, Sinterklaas en kerst. Feesten vergroten het saamhorigheidsgevoel en kunnen de sfeer een positieve impuls geven.

Verschillende rituelen zijn belangrijk op de peuterscholen.

- het afscheid - en begroetingsritueel
- de rituelen in de kring of aan tafel
- het opruimritueel

'De kring' gebeurt op een vast moment tijdens een dagdeel. Voor de peuters is het een rustpunt en het geeft houvast in de tijd. Tegelijkertijd is het een interactief sociaal gebeuren.

2.4.4 Omgaan met verschillende culturen en geloof

Op onze peuterschoollocaties wordt gewerkt vanuit de Nederlandse cultuur. Met betrekking tot het geloof zijn wij neutraal. Wij staan open voor verhalen, liedjes en feesten vanuit andere culturen en conventionele basisscholen. Op de peuterschoollocatie, waar ook kinderen uit andere culturen komen kan, na overleg met de ouders, aandacht besteed worden aan activiteiten die voor kinderen met een andere culturele achtergrond belangrijk zijn.

2.4.5 Omgaan met materialen

Tijdens het spelen wordt gebruik gemaakt van de verschillende materialen. Wij vinden het belangrijk om de peuters o.a. door opruimrituelen bij te brengen dat je zorgvuldig omgaat met de materialen

Hoofdstuk 3 Pedagogische middelen

Kappio gaat uit van vijf pedagogische middelen om de pedagogische basisdoelen te bereiken. Deze vijf middelen zijn even belangrijk, ze staan niet op volgorde:

3.1. De pedagogische medewerker

De pedagogisch medewerker stimuleert en begeleidt de kinderen in hun ontwikkeling en doet dit door een positieve ervaring aan kinderen te geven.

De pedagogisch medewerker vervult een voorbeeldfunctie

3.1.1 Elk kind een mentor

Op de groep verdelen wij de kinderen over de PMers zodanig dat er sprake is van veel persoonlijke betrokkenheid voor ieder kind. We noemen dat mentorschap. Elke PMer heeft evenredig naar het aantal dagdelen dat de PMer op de groep staat een gelijk aantal kinderen als mentorkind.

De verdeling van het aantal kinderen gaat in collegiaal overleg. Per groep wordt de toewijzing van mentorkinderen vastgelegd. De mentor werkt op de groep waar het kind is geplaatst. Zij volgt de ontwikkeling van het kind en is het eerste aanspreekpunt voor ouders. Als zodanig zal de PMer zich ook aan de ouders kenbaar maken.

Door de 'eigen' mentorkinderen is er meer ruimte voor de pm'er om een paar kinderen echt goed te leren kennen. Hierdoor kunnen ze beter inspringen op de behoeften van deze kinderen en zo ook zullen de kinderen eerder contact zoeken met hun mentor.

Een mentor signaleert (potentiële) ontwikkelingsproblemen en een mentor fungeert als rolmodel.

Mentorschap is een nieuw begrip in de kinderopvang. De pm'ers kunnen vanuit ervaring en in samenspraak eigen doelen opstellen om zich binnen het mentorschap te ontwikkelen.

Doelen hangen samen met het pedagogisch beleid van Kappio en zullen worden geëvalueerd.

Voorbeelden van doelen zijn:

'Kinderen helpen om een positief zelfbeeld over zichzelf te ontwikkelen'

'Kinderen helpen om vriendschappen aan te gaan met andere kinderen'

Op de groep is een map aanwezig met kindgegevens o.a. de stamkaart, intakeformulier en info vanuit observatie. Op het intakeformulier is zichtbaar welke mentor aan het kind is toegekend.

3.2. De groep

Groepsdynamica. Het deel uitmaken van een groep stimuleert de ontwikkeling van een kind. Het kind krijgt door het vervullen en oefenen van verschillende rollen in de groep, een beter zelfbeeld en meer zelfvertrouwen.

3.3. Activiteitsaanbod

Het aanbieden van activiteiten aan de kinderen is een belangrijk middel waarmee de verschillende opvoedingsdoelen bereikt kunnen worden.

Het aanbod is gevarieerd en stimuleert creativiteit, cognitie, taal, communicatie en motoriek. Het aanbod is afwisselend in drukke en rustige, groeps- en individuele activiteiten en komt tegemoet aan de behoefte en interesse van alle kinderen.

3.4. Omgeving: inrichting en spelmateriaal

De inrichting van de ruimten waar kinderen verblijven is veilig en uitnodigend. In de ruimtes (binnen en buiten) is voldoende gelegenheid te kiezen.

Het spelmateriaal draagt bij aan het bereiken van de pedagogische doelen.

3.5. De ouders / oudercomponent

De pedagogisch medewerker zet zich in met de ouders tot goede afspraken en afstemming te komen. Samenwerking, afstemming en vertrouwen tussen de ouders en pedagogisch medewerker zijn hierbij belangrijk.

Overdracht en gesprekken

Ouders worden op verschillende momenten geïnformeerd over de wijze waarop hun kind zich ontwikkelt.

Hoofdstuk 4   Ontwikkelingsaspecten – een toelichting

Kappio peuterscholen vindt ontwikkelingsstimulering van het jonge kind heel belangrijk, met name de sociaal-emotionele en de taalontwikkeling.

4.1   Lichamelijke en motorische ontwikkeling

De peuterschool biedt activiteiten om de grove en fijne motoriek te stimuleren. Op de peutergroep is voldoende speelgoed en materiaal aanwezig denk aan fietsjes, blokken, glijbaan, kleurpotloden, insteekmozaïek, puzzels etc. De peutergroep zorgt voor uitdagende spelmogelijkheden en de PMers brengen zoveel mogelijk variatie in bewegingsactiviteiten.

4.2   Sociaal-emotionele ontwikkeling

Gedurende de tijd dat het kind op de peuterschool is, besteden we veel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Peuters zijn van nature aanvankelijk op zichzelf gericht, spelen eerder naast elkaar dan met elkaar, maar willen naarmate ze ouder worden actief leren wat het functioneren in een groep met anderen inhoudt. Samen spelen en samen delen is een veelgehoorde kreet. Kinderen moeten daar aan wennen en krijgen daar ook de tijd voor. Van een kind van net twee jaar hebben wij andere verwachtingen dan van een kind van bijna vier jaar. Aangepast aan de ontwikkelingsfase dagen wij het kind uit om zich sociaal, hulpvaardig en respectvol op te stellen. Desondanks is er best wel eens strijd om het mooiste speelgoed, de stoerste trekker en het plekje in de kring naast de juf; we proberen kinderen zelf een oplossing te laten zoeken, daarbij fungeren wij als bemiddelaar. De kinderen worden door de pedagogische medewerkers gestimuleerd om elkaar te helpen en zo nodig elkaar te troosten.

Het leren omgaan met je eigen emoties en die van anderen vinden wij belangrijk. Het inleven in de gevoelens van anderen is een vaardigheid die je al op zeer jonge leeftijd kunt stimuleren. Wanneer een kind verdrietig, bang, boos of juist heel blij is benoemen wij de emotie. Er wordt ruimte gegeven voor het uiten van die emoties zolang daardoor het belang van anderen niet in het geding is. Boos zijn is dus prima, maar dat uiten door anderen pijn te doen mag niet. Daarom benoemen wij ook het gevolg van hun gedrag voor anderen in hun omgeving. Pedagogisch medewerkers vervullen hier een belangrijke voorbeeldfunctie. Wij proberen elk kind voldoende aandacht te geven ongeacht zijn gedrag, uiterlijke kenmerken of gewoonten. Zo leren wij dat de verschillen die er tussen mensen zijn er bij horen en geaccepteerd worden.

4.3 Ontwikkeling van de identiteit en zelfredzaamheid

Om de identiteit te stimuleren gebruiken we regelmatig de naam van de peuter. Zo leert de peuter dat hij iemand is. Jonge kinderen vinden alle handelingen van volwassenen (de PMers) heel interessant, ze willen nadoen, wij zijn ons daarvan bewust en zullen een positief voorbeeld (rolmodel) geven. Het zelfvertrouwen vergroten we door activiteiten die het kind onderneemt positief te benoemen. Dagelijks worden peuters gestimuleerd zelfstandig handelingen te verrichten denk aan; zelf handen wassen, zelf jas aantrekken en zelf broek ophalen, maar ook zelf spelmaterialen kiezen, pakken en opruimen. Bij alles letten we op wat het kind al kan en waar hij op dat moment aan toe is.

4.4 Seksuele ontwikkeling

We besteden op de peuterschool geen specifieke aandacht aan het onderwerp. We proberen de kinderen wel vertrouwd te laten worden met hun lichaam. We zingen bijvoorbeeld liedjes als 'hoofd, schouders, knie en teen'. Bewustwording van verschillen tussen jongens en meisjes ontstaan op de peuterleeftijd, tijdens het gezamenlijk naar het toilet gaan noemen we zo nu en dan de verschillen tussen jongens en meisje. We gaan hier op een ontspannen en natuurlijke manier mee om. Als er vragen zijn, beantwoorden we die zo eerlijk mogelijk en passend bij de leeftijd. We zullen dan ook naar ouders toe aangeven dat dit onderwerp speelt bij hun zoon / dochter.

4.5 Creatieve en muzikale ontwikkeling

Wij vinden het belangrijk om aandacht te besteden aan eigen initiatief en keuzes. Kinderen leren op deze manier vorm te geven aan hun eigen creativiteit. De peuterschool is de plek waar door middel van kennismaken met de verschillende materialen "gewerkt" wordt aan deze ontwikkeling. De peuter mag experimenteren met bij voorbeeld zand, klei, verf, plaksel en papier. Door middel van muziek maken, dansen en dagelijks zingen wordt de muzikale ontwikkeling gestimuleerd.

4.6 Cognitieve ontwikkeling

Bij de cognitieve ontwikkeling gaat het om het leren onderscheiden en herkennen van eigenschappen en voorwerpen en het leggen van verbanden tussen de verschillende gebeurtenissen. Op de peuterscholen leren kinderen spelenderwijs rangschikken naar verschillende kenmerken, zoals grootte, kleur en vorm. Ook leren kinderen oplossingen te bedenken voor problemen. De verschillende spel en spelmaterialen, op de peuterscholen aanwezig, zijn goede hulpmiddelen om ervaring op te doen en de ontwikkeling van het denken te stimuleren.

4.7 Taal en spraakontwikkeling

Bij alle activiteiten communiceren wij volop met de kinderen. In de peuterleeftijd neemt de taalontwikkeling een enorme vlucht. Door zoveel mogelijk de wereld om hen heen te benoemen vergroten wij niet alleen de woordenschat, maar ook het begrip van die wereld. We benoemen onze eigen handelingen en die van anderen, voeren kringgesprekken, lezen voor en zingen liedjes. Taal wordt op de peuterscholen gebruikt om de activiteiten rond de hele ontwikkeling te ondersteunen. In het contact tussen de pedagogisch medewerker en het kind speelt zich de meeste taalverwerving af. De pedagogisch medewerker zal dan ook veel doen aan taalaanbod, veel praatgelegenheid creëren en feedback geven op het kind. Er worden activiteiten gedaan met de hele groep, een kleine groep en individueel. Iedere locatie heeft een leeshoekje, kinderen worden daar voorgelezen, maar kunnen er zelf ook door boekjes bladeren. Ook voel- boekjes en boekjes met geluiden liggen in de leeshoeken.

Op verschillende locaties wordt gewerkt met een educatief programma (voor- en vroegschoolse educatie ~ VVE). Verderop (hoofdstuk 9) wordt dit nader toegelicht.

Hoofdstuk 5 Ontwikkelingsgericht en preventief werken.

De peuterschool levert een belangrijke bijdrage aan het voorkomen en tijdig signaleren van ontwikkelingsachterstanden en draagt zorg voor een ononderbroken ontwikkelingslijn.

5.1 Opvoedingsondersteuning

De pedagogisch medewerkers hebben naast hun opleiding, ook door de ervaring met peuters grote kennis opgebouwd van deze specifieke leeftijdsfase. Dat wil zeggen dat zij

ouders gevraagd, maar soms ook ongevraagd pedagogische adviezen kunnen en willen geven. Wanneer zij bijvoorbeeld zien dat het kind heel veel moeite heeft met het afscheid nemen, zullen zij de ouders adviseren dit toch vooral kort en duidelijk te blijven doen. Uiteraard wordt er met ouders van gedachten gewisseld over hun visie op opvoeden en hun eigen kind. De ouders zijn verantwoordelijk en op het gebied van hun kind deskundig. Pedagogisch medewerkers kunnen, omdat zij zaken vanaf een afstandje bekijken, wel een bijdrage leveren aan bijvoorbeeld een meer ontspannen manier van opvoeden, als de “peuterpubertijd”, de fase waarin het kind begint met zelf keuzes maken, gepaard gaat met veel strijd. Wanneer ouders en of hun kind behoefte hebben aan meer ondersteuning dan kunnen we door verwijzen.

5.2 Ontwikkelingsachterstand of –voorsprong, opvallend gedrag

Een taak van de peuterschool die meer en meer aandacht krijgt, is het signaleren van kinderen die meer dan gemiddeld ondersteuning nodig hebben. Aan de hand van observaties bekijken PMers van tijd tot tijd of een kind zich volgens de lijn der verwachtingen ontwikkelt. We kijken in eerste instantie naar de ontwikkeling van het kind zelf en meten niet af aan gemiddelden. Kinderen groeien en ontwikkelen zich in horten en stoten. Wanneer het kind in zijn ontwikkelingsprofiel geen stijgende lijn laat zien, overleggen de PMers doorgaans eerst met hun collega. Ze stemmen met ouders af of zij bepaald gedrag herkennen in de thuissituatie. Vervolgens is er de mogelijkheid een afspraak te maken met de zorgcoördinator of het Voorschools Advies Team (per cluster verschillend).

Met ouders wordt tijdens haal- en brengmomenten veel uitgewisseld, pedagogisch medewerkers zullen dan ook vragen hoe het gedrag/ontwikkeling van het kind is in de thuissituatie. In het gesprek met de ouders wordt er nadrukkelijk rekening mee gehouden dat het aangeven van ongerustheid confronterend kan zijn. Wij zorgen er dan ook voor dat er tijd en ruimte is voor ouders om hun emoties en ervaringen te verwerken. Samen met de ouders zullen wij bekijken welke mogelijkheden er zijn om de ontwikkeling extra te stimuleren. Vaak is wat extra aandacht van de PMers en de ouders al voldoende. Soms vragen we de zorgcoördinator, of later mogelijk een externe instantie, om het kind eens te komen observeren, dit wordt uiteraard na overleg en met toestemming van de ouders gedaan.

Het kan voorkomen dat er kinderen zijn, die zo ernstig in hun welbevinden en/of veiligheid worden bedreigd, dat wij geen andere mogelijkheid zien dan (met of zonder instemming van de ouders) contact op te nemen met een instantie. Dan stellen wij het belang van het kind voorop. Wanneer er een (ernstig) vermoeden van kindermishandeling bestaat, zullen pedagogisch medewerkers handelen volgens de stappen van de Meldcode Kindermishandeling.

Hoofdstuk 6   Werkwijze

6.1 Groepsgrootte

Er geldt een PMer- kind ratio van 2 PMers op 16 kinderen. De groepsgrootte is maximaal 16 kinderen. In sommige groepen met een lager kind aantal is de ratio 1 PMer op maximaal 8 peuters. De leeftijden variëren van 2 tot (doorgaans) 4 jaar. Op een peuterschool verlaten kinderen in principe niet hun vaste groep, omdat er meestal maar één groepsruimte is. Uitzonderingen worden in het pedagogisch werkplan van de locatie benoemd. Er kunnen

soms situaties zijn waarin een peuter 4 jaar wordt, maar nog niet helemaal schoolrijp is, of als een vervolgvoorziening nog niet direct plaats heeft (bijv. Centrum voor Dagbehandeling) of dat de basisschool (bv. in de maanden juni/juli) geen nieuwe kleuters meer aanneemt. In die gevallen kunnen peuters ook na hun 4^e verjaardag nog gebruik maken van de peuterschool. Dit gebeurt wel in overleg en indien er ruimte is op de groep.

6.2 Wennen

Ouders ontvangen vanuit de peuteradministratie een plaatsingsbericht/ contract voor bepaalde dagdelen. De pedagogisch medewerker van de groep waarin het kind wordt geplaatst neemt contact op met de ouders om af te spreken wanneer het kind voor het eerst de peutergroep bezoekt.

Op de eerste dag wordt tijd vrij gemaakt voor een intakegesprek en een kopje koffie of thee. De ouders krijgen een mondelinge toelichting van de PMers over de peuterschool. Het algemene informatieboekje voor ouders staat op de website. Ouders die niet in het bezit zijn van een internetaansluiting kunnen de informatie op papier opvragen. Als een kind naar de peuterschool gaat zal dat misschien de eerste keer zijn dat de ouder het kind in een voor hem/haar vreemde omgeving achterlaat. Het is belangrijk dat ouders en hun kind zichzelf de tijd geven om te wennen aan de peuterschool. Kinderen leren het ritme van een dagdeel kennen en krijgen er na verloop van tijd vertrouwen in dat er na het spelen een ouder komt om ze op te halen. Een ochtend/middag op de peuterschool verloopt volgens een vast ritme. De peuters maken zo kennis met spelen in een groep, luisteren in een groep, zingen, aan tafel zitten met een groep en het doen van creatieve activiteiten. De peuterscholen beschikken over een mooie buitenruimte. Als het weer het enigszins toelaat gaan de peuters ook buiten spelen.

Enkele aandachtspunten die de PMer met de ouders bespreekt:

- Altijd duidelijk afscheid nemen van uw peuter, ook al gaat de peuter in het begin huilen.
- Er voor zorgen dat u op tijd bent om uw peuter op te halen.
- Meenemen: Indien nodig verschooning, luiers en vochtige doekjes in een tas met duidelijk de naam aan de buitenkant. Per peutergroep krijgt u informatie over drinken of fruit mee.
- Voor de peuter is de peuterschool een veilige plek als het contact tussen PMers en ouder/verzorger goed verloopt. Informatie uitwisselen, een praatje maken tijdens het brengen en halen vinden wij daarom van groot belang.
- Het belang van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie.

De wenperiode start bij aanvang van de plaatsing en is voor iedere peuter en ouder anders. Voor de een is de wenperiode langer dan voor de ander. Als blijkt dat na een aantal weken de peuter nog niet is gewend, dan zal de PMer met de ouder afspraken maken om evt. aan begin van een dagdeel iets langer te blijven of op een dagdeel iets later te komen. Ons beleid is erop gericht dat iedere peuter na verloop tijd zonder verdriet afscheid neemt van de ouder.

Het komt incidenteel voor dat een peuter niet kan wennen, niet past binnen de groep of te jong is in zijn ontwikkeling voor de start op de peutergroep. In overleg met de ouder kunnen we de plaatsing ongedaan maken of uit stellen naar een later moment.

6.3 Het spelmateriaal

Voor het stimuleren van de ontwikkelingsgebieden is het belangrijk dat er voldoende materiaal is en verschillend materiaal dat aansluit bij het ontwikkelingsniveau van de peuter

en een beroep doet op de vaardigheden uit de verschillende ontwikkelingsgebieden. Bij ieder thema dat wordt behandeld is aangepast spelmateriaal. De spelhoeken kunnen worden aangepast aan het thema en zo kan een huishoek een winkel of een ijssalon worden of een ziekenhuis of bibliotheek. Op de locaties is grofweg het volgende materiaal aanwezig:

- Materiaal voor fantasiespel.
- Constructiemateriaal.
- Materiaal voor stimulering van de grove motoriek.
- Creatief materiaal.
- Algemeen ontwikkelingsmateriaal (puzzels, kleur- en vormmateriaal).

Het materiaal wordt regelmatig gecontroleerd of het niet stuk is of gevaar op kan leveren voor de veiligheid van de kinderen. Het materiaal kan gewisseld worden, zodat er steeds de uitdaging blijft om met het materiaal te werken.

6.4 Overdracht: de overgang naar de basisschool

Pedagogisch medewerkers hebben ieder kind 'in beeld' en volgen het in zijn ontwikkeling. Zo kunnen ze aansluiten bij de ontwikkeling van het kind en het stimuleren de volgende stap te zetten. Dit doet de PMer door het kind planmatig te volgen en te registreren. De informatie wordt verwerkt en komt op een overdrachtsformulier. Alle ouders ontvangen voordat hun peuter 4 jaar wordt een uitnodiging van de PMer om dit overdrachtsformulier voor het basisonderwijs te bespreken. Informatie over het ontwikkelingsverloop van het kind in de voorschoolse periode is voor de nieuwe leerkracht(en) erg zinvol. Wanneer het een 'zorgpeuter' betreft, is het essentieel om de aanpak die de peuterschool heeft gehanteerd en de ervaringen van PMers en eventueel ouders door te geven. Het observatieformulier wordt doorgesproken, waarna het ondertekend wordt door de ouders. Na akkoordbevinding is één exemplaar voor de ouders en gaat een exemplaar (kopie) naar de basisschool.

Hoofdstuk 7 Beroepskwalificatie en ondersteuning van de pedagogisch medewerkers

7.1 Deskundigheidsbevordering

Kappio streeft voortdurend naar een optimale kwaliteit van het aanbod. Dit betekent dat het beleidsplan met regelmaat wordt besproken en bijgewerkt op basis van actuele ontwikkelingen. Dit heeft in de praktijk ook gevolgen voor de benodigde competenties van de (pedagogisch) medewerkers. Er wordt aandacht aan deskundigheidsbevordering besteed.

7.2 Opleidingseisen

De pedagogisch medewerkers moeten bij aannahme in het bezit zijn van een Pedagogisch Werk Niveau 3 / 4 opleiding of een andere relevante afgeronde MBO- opleiding (conform cao Kinderopvang). Elk personeelslid is in het bezit van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG).

7.3 Voertaal in de groep

De voertaal in alle groepen is Nederlands. De pedagogisch medewerkers beheersen bij aannahme voldoende de Nederlandse taal.

Hoofdstuk 8

Rol van de ouders

8.1 Ouderbeleid

Op het moment dat ouders hun kind naar de peuterschool brengen, speelt de peuterschool een rol in de opvoeding en dat vraagt om goede communicatie. Wij nemen zoveel mogelijk de tijd om ouders tijdens een intakegesprek de werkwijze, de huisregels en het pedagogisch handelen uit te leggen en ook bevragen wij de ouders over hun kind. Hierbij maken we gebruik van een intake-formulier, waarop we vragen hebben verzameld over de ontwikkeling van het kind tot dan toe en wij noteren gegevens m.b.t. de thuissituatie. In overleg met de ouders maken we afspraken over het wennen van hun kind. Voor alle locaties geldt dat ouders altijd kunnen bellen om te horen hoe het met het kind gaat. Als een kind wordt opgehaald zal de medewerker de ouders gevraagd of ongevraagd vertellen hoe het dat dagdeel is gegaan.

Als een ouder een klacht heeft, dan vragen wij deze in eerste instantie terug te koppelen naar de veroorzaker van de klacht. Vaak komen beide partijen er in een onderling gesprek wel uit. Wanneer dit niet het geval is of er zijn dringende redenen om de klacht niet rechtsreeks aan de veroorzaker te richten, kan er contact worden opgenomen met de clustermanager (zie verder onze website / klachtenregeling).

8.2 Oudercommissie

Ouders die intensief betrokken willen zijn bij de peuterschool, kunnen zitting nemen in de oudercommissie van Kappio en zo een aanspreekpunt voor andere ouders en directie vormen. Binnen de Wet Kinderopvang zijn er voor de oudercommissie ook verzwaarde rechten vastgesteld (o.a. advisering over openingstijden, pedagogisch beleids- en werkplan, klachtenbeleid, prijsstelling). Wij nodigen ouders van harte uit daar gebruik van te maken en samen met ons de kwaliteit verder te vergroten. Heeft een ouder interesse zitting te nemen in een oudercommissie dan kan dat kenbaar gemaakt worden op locatie bij de pedagogisch medewerker.

Zie voor meer informatie onze website het informatieboekje voor ouders.

Hoofdstuk 9 VVE: Voor- en Vroegschoolse Educatie

Het hoofddoel van het VVE-beleid is om kinderen in de leeftijdscategorie van 2 - 6 jaar met een (dreigende) taal- en/of ontwikkelingsachterstand (de criteria voor deelname aan VVE verschillen enigszins per gemeente) een betere start te bieden zodat zij succesvoller aan het reguliere onderwijs kunnen deelnemen (vanaf groep 3). Op bijna al onze locaties wordt gewerkt met een voorschools educatief programma. Alle kinderen nemen deel aan het programma, maar voor de kinderen met een zogenaamde VVE-indicatie betekent het dat ze meer dagdelen naar de peuterschool komen (nl. 3x per week) en extra aandacht krijgen met name t.a.v. de taal-spraakontwikkeling.

Er zijn verschillende VVE methodes beschikbaar.

Wij hebben locaties waar gewerkt wordt met de VVE-methode Uk en Puk en locaties waar gewerkt wordt met de VVE-methode Startblokken.

Zowel Uk en Puk als Startblokken zijn methodes waar alle ontwikkelingsgebieden van kinderen in worden gestimuleerd. Behalve aan spraak/taal werkt men ook aan de sociale-

Nawoord

In de inleiding heeft u kunnen lezen dat dit plan voor verschillende doelgroepen is beschreven.

Wij verwachten dat u na het lezen van dit plan meer inzicht heeft gekregen in de manier waarop wij omgaan / werken met de kinderen op onze peuterschool locaties van Kappio.

Kappio streeft naar een open z.g. transparante organisatie. Wij gaan ervan uit dat transparantie ten goede komt aan iedereen die bij onze peuterschool betrokken is.

Mochten er bij het lezen van dit plan vragen of aanvullingen bij u opgekomen zijn dan staan wij daarvoor open.

Het Pedagogisch Beleid is binnen onze organisatie een “actief document”, samen met de pedagogisch medewerkers blijven wij ons pedagogisch handelen goed bekijken. Ook staan wij open voor maatschappelijke vernieuwingen / ontwikkelingen.

Praktische uitwerking van het Pedagogisch Beleid, zie deel 2 ‘Pedagogisch werkplan locatiegebonden’ in te zien op aanvraag bij de locatie.